

Protokoll

Fra møte i Hovedkomiteen

Dato: 10. juni 2013, kl. 10-15
Sted: Møterom I og II, FHI, Oslo
Møteleder: Jan Alexander

Deltakere:

Fra Hovedkomiteen: Jan Alexander (leder), Gro-Ingunn Hemre (nestleder), Augustine Arukwe, Aksel Bernhoft, Margaretha Haugen, Åshild Krogdahl, Jørgen Lassen, Audun Nerland, Janneche Utne Skåre, Bjørn Næss, Inger-Lise Steffensen, Leif Sundheim, Torsten Källquist (for Line Sverdrup).

Frafall: Line Sverdrup, Ole Torrissen, Olav Østerås,

Fra Mattilsynet: Kirstin Færden,

Fra sekretariatet til VKM: Lars E. Hanssen, Tron Øystein Gifstad, Danica Grahek-Ogden, Edgar Rivedal, Arne Mikalsen, Astrid Bjerkås, Bente Mangschou, Inger Therese Laugsand Lillegaard, Ingfrid Slaatto Næss (kl. 13-14), Gro Mathisen, Elin Thingnæs Lid (fra kl. 13), Marie Louise Wiborg (ref.)

1 Velkommen, fravær, habilitet og godtgjøring

Leder av Hovedkomiteen, Jan Alexander, ønsket velkommen til møtet. Ingen medlemmer erklærte seg inhabile i sakene som skulle behandles.

2 Godkjenning av møteinnkallelse og dagsorden

Dagsorden og møteinnkallelse ble godkjent. Et medlem av Hovedkomiteen ønsket at rapporten om forskningsbehov og kunnskapshull får en bredere behandling neste gang en slik rapport skal utarbeides.

Det ble meldt inn et ønske om at komiteens medlemmer kunne få mulighet til å spille inn saker i forkant til møtene i Hovedkomiteen. Sekretariatet vil heretter sende ut en forespørsel til alle medlemmene om saker til dagsorden før møtene.

Det var ingen spesielle kommentarer eller oppfølgingspunkter til protokollen fra møtet 30-31. januar.

3 Saker behandlet på møtet

Nytte- risikovurdering av morsmelk (10/003)

VKM besluttet i 2010 å selvinitiere en nytte- og risikovurdering av morsmelk. Fokus skulle være på barnets helse, og ta utgangspunkt i dagens nivåer av miljøgifter i morsmelk i Norge. Hovedkomiteen godkjente tre innledende kapitler i denne nytte- og risikovurderingen på møtet i januar.

Helle Margrete Meltzer, leder av arbeidsgruppen, holdt en grundig presentasjon av arbeidet, med fokus på de fem kapitlene som skulle behandles på møtet i Hovedkomiteen. Disse fem kapitlene er:

4. Infant Formula

5. Contaminants and other undesirable compounds in breastmilk and infant formula
6. Benefits associated with consumption of breast milk
7. Risks associated with persistent contaminants in breastmilk
8. Exposure to contaminants

De siste kapitlene i vurderingen, altså selve nytte- og risikoavveiningskapitlet (diskusjonen), usikkerhet, datamangler og konklusjonen, forventes ferdigstilt i arbeidsgruppen til høsten. Nytt utkast vil forhåpentligvis kunne fremlegges for Hovedkomiteen i september eller eventuelt det påfølgende møte.

Hovedkomiteen takket Helle Margrete Meltzer for en god presentasjon og alt arbeidet som er gjort med nytte- og risikovurdering av morsmelk. Hovedkomiteen mente at det er et solid og faglig godt arbeid som så langt er presentert i rapportutkastet, og at en endelig versjon av vurderingen trolig vil bli nyttig for mange.

Vedtak:

Hovedkomiteen godkjenner kapitlene 4, 5, 6, 7 og 8 med de endringer som kom frem på møtet.

Økologisk produksjon og økologisk produsert mat (11/007)

VKM har mottatt en bestilling fra Mattilsynet der de ber om en vurdering av kunnskap om økologisk produksjon og økologisk produsert mat. Mattilsynet har funnet det hensiktsmessig å dele vurderingen, og dermed også spørsmålene i bestillingen i tre hovedgrupper. For å komme i gang med arbeidet har sekretariatet funnet det hensiktsmessig å dele opp humanhelsedelen i tre deler:

1. Plantehelse – planteproduksjon
2. Dyrehelse – dyrevelferd
3. Humanhelse – mat
  - a) Ernæring og fremmedstoffer
  - b) Hygiene og smittestoffer
  - c) Plantervernmidler

Arbeidet er startet opp i del 1 og 2 og 3b) samt at diskusjonene er startet i del 3c).

Hovedkomiteen ble orientert om status for arbeidet på møtet 10. juni.

Arbeidet i del 3b) Hygiene og smittestoffer er kommet godt i gang. Et utkast til rapport var sendt ut i forkant av møtet, og som Leder av Faggruppe 1 orienterte kort om.

Når det gjelder del 3 a) Ernæring og fremmedstoffer, er ikke arbeidet kommet i gang. Sekretariatet har diskutert med Mattilsynet om ordlyd for denne delen av oppdraget, men det gjenstår å finne en ordlyd som uttrykker problemstillingen på en god måte.

Hovedkomiteens medlemmer ble bedt om å gi innspill på hvordan mandatet for del 3a) kan utformes slik at sekretariatet kan få satt i gang arbeidet.

Vedtak:

De ulike prosjektgruppene tar innspill fra Hovedkomiteens medlemmer inn i det videre arbeidet med økologisk produksjon og mat.

Sekretariat fikk i oppgave å utarbeide ordlyd til del 3a) Ernæring og fremmedstoffer i mandatet.

Rutiner for oppnevning av eksterne eksperter (13/005)

Sekretariatet har funnet det nødvendig å se nærmere på praksisen for oppnevning av eksterne eksperter i VKMs prosjektgrupper (kalles også arbeidsgrupper). Sekretariatet har hatt interne rutiner for dette, men ser viktigheten av at medlemmer av VKM er kjent med disse. Sekretariatets forslag til oppdaterte rutiner var sendt ut i forkant av møtet.

Sekretariatet ønsket å få innspill fra Hovedkomiteen på sekretariatets forslag til rutiner for oppnevning av eksterne eksperter.

Vedtak:

Hovedkomiteen støtter sekretariatets forslag til rutiner for oppnevning av eksterne eksperter i VKMs arbeid.

Dissens i arbeidsgrupper (13/006)

VKM har fått innspill fra en ekspert i en prosjektgruppe som er uenig med resten av gruppen på deler av innholdet i et utkast til rapport, og ønsker å ta dissens om dette. De ansvarlige faggrupper har godkjent kapitlene uten dissens, og dersom Hovedkomiteen heller ikke er uenig i innholdet i kapitlene, vil det ikke være dissens i VKMs konklusjoner (se prinsippvedtak fra Hovedkomiteen om dissens). Samtidig er det slik at medlemmer av en prosjektgruppe krediteres som forfattere av VKMs risikovurderinger. Dette ble innført for å kreditere ekspertene for arbeidet de gjør for VKM. Som forfatter vil navnet bli knyttet til risikovurderingene og konklusjonene. For enkelte forskere kan det da føles problematisk om teksten som prosjektgruppen sender fra seg endres mye av faggruppe eller Hovedkomité.

Hovedkomiteen ble derfor bedt om å komme med innspill på følgende spørsmål:

- Skal VKM slutte med praksisen å angi navn på forfattere av risikovurderingene? Dette er en god løsning for VKM, men det kan gjøre det vanskelig å rekruttere eksperter til større arbeid. Forfatterliste er en fin måte å synliggjøre hver enkelt eksperts innsats for VKM.
- Skal det tydeliggjøres mer enn i dag at uenighet i arbeidsgrupper skal avgjøres av faggruppe/Hovedkomité?
- Skal ekspertene velge om de er forfattere eller ei? For å sikre åpenhet må det stå at de har bidratt til i arbeidet.
- Kan det settes en fotnote knyttet til ekspertens navn om at det de er uenig i enkelte kapitler, avsnitt eller konklusjoner? Uenigheten må begrunnes vitenskapelig.

Ekspertene kan velge å trekke seg fra arbeid som de er uenig i. VKM bør derfor ha en standardisert form for hvordan dette synliggjøres i risikovurderingene.

Hovedkomiteen diskuterte problemstillingen på møtet. Det var enighet om at det må synliggjøres bedre i VKMs risikovurderinger hvordan VKM jobber og hvilken rolle faggruppene og Hovedkomiteen har i forhold til prosjektgruppene. Det var ikke entydige synspunkter på om VKM skal ha forfatterliste eller ikke i VKMs rapporter, men flere uttrykte at dette er en god løsning for å kreditere ekspertene for arbeidet de legger ned i risikovurderingene til VKM.

Vedtak:

Sekretariatet får i oppgave å komme frem til tekstforslag på for hvordan VKMs arbeid gjennomføres, hvem som har det faglige ansvaret for VKMs risikovurderinger, og hvordan faglig uenighet skal synliggjøres i VKMs risikovurderinger. Videre skal sekretariatet se på informasjonen som gis til eksterne eksperter om VKMs arbeidsmetoder i oppstartsfasen av et prosjekt. Saken legges frem på nytt på det neste møtet i Hovedkomiteen.

4 Status for øvrige saker i Hovedkomiteen

Salterstattere (12/008)

VKM har mottatt et utkast til oppdrag fra Mattilsynet om en salterstatter (kaliumklorid). Faggrupeledere for de involverte faggruppene (FG1, FG4 og FG7) orienterte kort om status for arbeidet.

5 Kommunikasjonssaker**Gjennomgang av kommunikasjon av myktoksiner**

VKMs kommunikasjonsrådgiver gikk igjennom erfaringer fra kommunikasjonsarbeidet i forbindelse med publisering av VKMs risikovurdering av myktoksiner i korn. Følgende læringspunkter til senere arbeid ble påpekt:

- Starte kommunikasjonsarbeidet tidligere
- Jobbe mer med faglig faktainformasjon som er nødvendig for å forstå hovedbudskapet
- Sette av mer tid til pressearbeid og varsling til berørte parter forut for publisering
- Supplere med kronikker/innlegg i fagmedier
- Fortsette åpne overleveringsmøter i saker som er omfattende, komplekse og/eller har stor offentlig interesse

VKMs 10-års jubileum

Sekretariatet orienterte Hovedkomiteen om arbeidet med VKMs 10-års jubileum.

Hva skal vi bruke 10-års jubileet til?

- Synliggjøre VKM og øke kjennskapen til VKMs arbeide for å sikre trygg mat.
- Sette søkelyset på VKMs utfordringer i de kommende årene og få innspill fra målgruppene for VKMs arbeid om hvordan VKM bør utvikle seg fremover – både faglig, som etat og i vår kommunikasjon med berørte parter.
- Øke motivasjon blant medlemmer og ansatte i arbeidet for VKM.

Hvem er det vi ønsker å nå ut til?

- EFSA, nasjonale fagmiljøer, politikere og forvaltning på matområdet, næringsorganisasjoner/forbrukerorganisasjoner/NGO-er, media og allmenheten med interesse for trygg mat.

Hva skal vi gjøre i løpet av året?

- Arrangere en jubileumsmiddag med miniseminar i mars.
- Arrangere en 1-dags internasjonal/nasjonal konferanse i juni. Den avsluttes med en paneldebatt.
- Delta på Forskningstorget september 2014 i Oslo, evt også i andre byer.
- Utgi en jubileumspublikasjon (ferdig til jubileumsmiddagen) og profilere alle arrangementene.

Nye mediehåndteringsrutiner

VKMs kommunikasjonsrådgiver orienterte om nye mediehåndteringsrutiner for VKM-medlemmer.

VKMs blogg

VKMs kommunikasjonsrådgiver orienterte kort om at det arbeides med å opprette en VKM-blogg som etter planen skal lanseres i september 2013.

6 Orientering om arbeidet i faggruppene

Presentasjon av Faggruppen for hygiene og smittestoffer

Jørgen Lassen, leder av Faggruppen for hygiene og smittestoffer, holdt en presentasjon om arbeidet i faggruppen.

Hovedkomiteen takket for en flott og god presentasjon av Faggruppen for hygiene og smittestoffer.

Gjennomgang av saker i VKM

Det ble ikke tid til å gjennomgå saker som er til behandling i faggruppene.

7 Nytt fra EFSA

Det ble ikke tid til å gjennomgå dette punktet på møtet.

8 Orientering fra Mattilsynet

Det ble ikke tid til å orientere under dette punktet på møtet.

9 Nytt fra sekretariatet

Det ble ikke tid til å orientere under dette punktet på møtet.

10 Eventuelt

Det var ingen saker under eventuelt.

11 Nye møtedatoer for 2013

- Torsdag 19. september
- Mandag 9. desember